

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

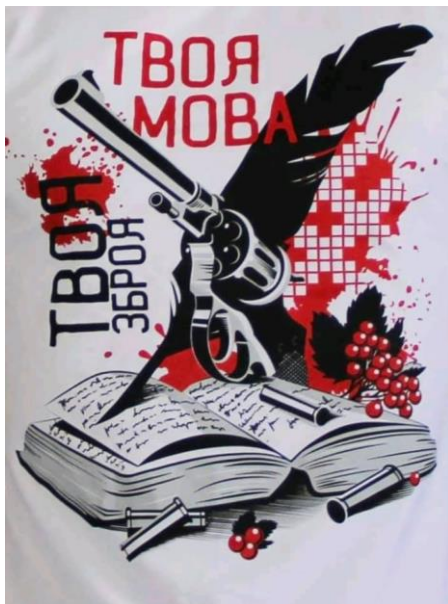
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

21 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

Львів 2024

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 21 лютого 2024 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2024. 194с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, професор;

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;

Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;

Сергій СМЕЛЬЯНЕНКО, кандидат технічних наук;

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук;

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;

Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Збірник укладено за тезами доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 21 лютого 2024 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 2. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі.
- Секція 3. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

©ЛДУ БЖД, 2024

правил українського мовленнєвого етикету та вміння послуговуватися ними під час спілкування; знання духовних і матеріальних реалій українського народу і вироблення на цій основі власної позиції патріота і громадянина [4].

Література:

1. Українська мова: Енциклопедія /НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови; редкол.: В. М. Русанівський та ін. Київ, 2004. 824 с.
2. Семенов О. М. Культура наукової української мови. Київ, 2010. 216 с.
3. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Київ, 2008. 184 с.
4. Лобода Т. М. Значення наукового тексту у лінгвокультурологічній та комунікативній підготовці студентів педагогічного закладу. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29408/Loboda_358-360.pdf?sequence=1

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗВО В ЧАС ВІЙНИ

кандидат педагогічних наук Тетяна КОНІВІЦЬКА

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Формування національно-мовної особистості в час війни є важливим аспектом, який спрямований на зміцнення національної свідомості. Формування свідомої національно-мовної особистості у закладах вищої освіти є важливим аспектом освітнього процесу, особливо в час повномасштабного вторгнення на територію нашої держави, та ключовим для розвитку інтелектуального потенціалу студентів та їхньої

здатності до ефективної комунікації в сучасному багатокультурному світі. В умовах воєнного стану, освітні програми та методики повинні адаптуватися для того, щоб виховувати молодь у дусі громадянської відповідальності, поваги до культурної спадщини та історії країни. Національно-патріотичне виховання включає в себе не тільки знання історії та культури, але й формування громадянської позиції, готовності захищати свою країну та бути активним учасником суспільного життя, а також передбачає розвиток моральних цінностей. Це питання в закладах вищої освіти є актуальною та важливою проблемою. Ця тема не нова, але вимагає уваги та дослідження саме зараз, у період повномасштабного вторгнення, оскільки саме зараз в Україні ця тема набуває особливої актуальності в контексті національної ідентичності. Наведемо деякі аспекти, які варто враховувати:

Розвиток мовної компетентності та розуміння ролі рідної мови. Розвиток мовної компетентності студентів є ключовим для їхнього професійного та особистісного зростання. Студенти повинні мати чітке усвідомлення не лише комунікативної, але й культурносної, мислетворчої й ідентифікаційної функцій рідної мови. Розвиток здатності до ефективного спілкування є ключовим для професійного зростання та інтелектуального рівня особистості [3; с. 73-76.]. Розвиток аналітичного мислення та критичного аналізу через мову сприяє формуванню світогляду та інтелекту. Важливо також враховувати мовне середовище, в якому знаходиться студент, тому необхідно забезпечити студентам можливість вивчення та практики рідної мови, щоб вони могли ефективно спілкуватися та взаємодіяти в різних соціальних та професійних контекстах [2; с. 113-118.].

Інтеграція гуманітарних та технічних дисциплін. Важливим питанням є інтеграція гуманітарних та технічних дисциплін, зокрема поєднання гуманітарних знань з технічними дисциплінами для розвитку національно-мовної особистості.

Гуманітарні дисципліни мають великий потенціал для розвитку мовної особистості, але важливо саме інтегрувати мовну освіту в технічні дисципліни [2; с. 113-118.]. Важливо інтегрувати культурні знання та цінності в навчальний процес, щоб студенти могли краще розуміти та цінувати свою культуру та поважати різноманітність світових культур [1; с.181-186]. Навчальні програми та методики повинні бути спрямовані на практичне застосування мовних навичок у реальних життєвих ситуаціях [4]. Гуманітарні дисципліни у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності мають суттєвий вплив на формування мовно-культурної особистості. Серед них можна виділити «Сучасну українську літературу», «Історію кіно», «Культуру ділового спілкування», «Історію кіно» та інші. Ці дисципліни допомагають розуміти культурні цінності, історію, традиції та менталітет.

Міжкультурний підхід та етнолінгвістична ідентичність. Потрібно сприяти розвитку відчуття приналежності до певної мовної спільноти, що є частиною більш широкої національної ідентичності. Вивчення ціннісних орієнтирів різних культур та порівняння їх з власними культурними цінностями. Вивчення іноземних мов передбачає розуміння культурних цінностей інших народів.

Переборення диглосії. Це поширене явище, коли одна мова використовується в офіційних сферах, а інша – в побуті. Важливо розуміти, як уникнути диглосних ситуацій та розвивати мовну культуру, працювати над зменшенням явища диглосії, коли використовуються дві мови в різних сферах життя, що може призводити до конфлікту ідентичності. Вироблення в студентів здатності уникати диглосних ситуацій, де дві мови використовуються в різних сферах життя.

Використання жаргону та сленгу. Молодь часто використовує ці форми мови. Розуміння та вміння використовувати жаргон і сленг у відповідних контекстах, зберігаючи при цьому багатство та чистоту рідної мови.

Важливо розуміти, що рідна мова має багатий лексичний запас та може використовуватися для різних цілей.

Освіта має бути спрямована на те, щоб молодь могла ефективно адаптуватися до викликів сучасності, зберігаючи при цьому національну ідентичність та цінності, які є фундаментом для будівництва міцної та незалежної України. Ці аспекти допоможуть студентам розвивати глибше розуміння мови та її значення на сьогодні, сприятимуть формуванню мовної особистості, яка є відкритою до культурного різноманіття та здатною до ефективної комунікації, а також формуванню всебічно розвиненої національно-мовної особистості, яка матиме чітку позицію та ідентифікацію себе в сучасному світі.

Література:

1. Вилінський С. Формування мовної ідентичності у студентів закладів вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 46, том 1, 2021. С.181-186.
2. Лабач М.М. До питання про формування мовно-культурної особистості у закладі вищої освіти. Вісник ЛДУБЖД, №21, 2020. С. 113-118.
3. Сорока М.В. особливості формування мовної особистості здобувача освіти у коледжі. «Молодий вчений» № 4.1 (56.1) квітень, 2018 р. С. 73-76.
4. Тучкова, О. О. Формування здобувача вищої освіти як мовної особистості в ракурсі інтернаціоналізації вищої освіти в Україні. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки" Випуск 3. 2020. <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3934>.

Тетяна КОНІВІЦЬКА

**ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ
ОСОБИСТОСТІ У ЗВО В ЧАС ВІЙНИ171**

Наталія ЛОГВІНЕНКО

**ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ
ОСОБИСТОСТІ КУРСАНТІВ175**

Victoriia LUZHETSKA, Angela POSOKHOVA

**UKRAINIAN SCHOOLING AS A COMPONENT OF THE IDENTITY
OF THE UKRAINIANS ABROAD179**

Світлана СКАЛЬСЬКА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
У ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ183**

Олеся ЦЕРКОВНЯК-ГОРОДЕЦЬКА

**РОЛЬ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У
ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ КУРСАНТІВ187**